

**Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди
Жешувський університет (Республіка Польща)
Педагогічний інститут Чендуського університету (КНР)**

Матеріали

III Міжнародної науково-практичної конференції

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ВИЩОЇ І СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

10 квітня 2018 року

**Харків
2018**

Геннадій ДЕЙНИЧЕНКО, Ганна КАБАНСЬКА

ДО ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ З ТЕХНІЧНОГО КОНСТРУЮВАННЯ ПІД ЧАС ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

З'ясовано можливості організації навчально-пізнавальної діяльності майбутніх учителів природничо-математичних спеціальностей з технічного конструювання під час педагогічної практики в закладах загальної середньої освіти; розкрито особливості технічного конструювання в педагогічному закладі вищої освіти щодо підготовки студентів до роботи в закладах загальної середньої освіти.

Ключові слова: *підготовка студентів, технічне конструювання, педагогічна практика.*

The possibilities of organization of educational and cognitive activity of future teachers of natural-mathematical specialties in technical design during their pedagogical practice in institutions of general secondary education have been determined. The features of technical design in pedagogical institution of higher education in the process of students' training for work in institutions of general secondary education have been revealed.

Key words: *students' training, technical design, pedagogical practice.*

Одним із шляхів оптимізації навчального процесу у вищих педагогічних закладах освіти є пошук ефективних методів, форм організації навчально-пізнавальної діяльності майбутніх учителів для вирішення проблеми підготовки кваліфікованих кадрів, здатних до творчої праці. Важливе місце в цьому процесі належить питанням підготовки майбутніх учителів предметів природничої і математичної освітніх галузей до технічного конструювання в умовах конкретного навчального закладу, що потребує оволодіння знаряддями праці їхньої майбутньої спеціальності під час педагогічної практики в закладах загальної середньої освіти.

Аналіз основних досліджень та публікацій надає підстави свідчити, що окремі аспекти зазначеної проблеми достатньо широко висвітлені в працях науковців (І. Дмитрик, О. Дубасенюк, А. Іванченко, М. Єрецький, А. Іванчук, Л. Калашнікова, Л. Кацова, О. Коваленко, Д. Комський, Б. Красовський, С. Малашенков, А. Плутук, А. Ребко, С. Сисоєва, Б. Сіменач та інші). Водночас питання організації навчально-пізнавальної діяльності студентів з технічного конструювання як складника фахової підготовки майбутнього вчителя в процесі педагогічної практики не віднайшли свого розкриття в роботах учених.

Метою тез є з'ясування можливостей педагогічної практики студентів щодо їхньої навчально-пізнавальної діяльності з технічного конструювання.

У педагогічних закладах вищої освіти технічне конструювання має певні особливості, оскільки покликане забезпечувати набуття студентами навичок навчання своїх учнів конструкторської діяльності. Проте без спеціальної підготовки до технічного конструювання майбутні вчителі не зможуть навчити учнів використовувати довідкову літературу, користуватися вимірювальними

інструментами, грамотно проводити технічні розрахунки, розробляти та читати креслення, схеми технічних пристроїв тощо.

За даними проведеного опитування студентів (174 особи) фізико-математичного факультету ХНПУ імені Г. С. Сковороди, під час проходження педагогічної практики вони використовували знання, отримані ними на заняттях з організації та проведення демонстраційного фізичного експерименту, електро- та радіотехніки, методик викладання фізики й математики для залучення школярів до технічного конструювання. Водночас 72,4% респондентів зазначили, що в роботі з учнями вони використовували не тільки досвід учителів, але й досвід роботи викладачів закладу вищої освіти, застосовуючи їхню методику організації лабораторних, практичних занять, методи та прийоми роботи в навчанні школярів технічного конструювання.

У ході проведеної теоретично-дослідницької роботи з'ясовано, що в межах педагогічної практики криються потенційні можливості для організації навчально-пізнавальної діяльності майбутніх учителів предметів природничої і математичної освітніх галузей з технічного конструювання, оскільки мета і зміст педагогічної практики сприяють включенню до її програми завдань для набуття студентами досвіду технічного конструювання в організаційній, навчальній, методичній, дослідницькій, виховній роботі в закладах загальної середньої освіти, що позитивно позначається на їхній професійній компетентності [1; 2]. Тому під час педагогічної практики ми передбачили як виконання студентами «планових» завдань [3] професійного спрямування (наведених нижче у лапках), так і додаткових, як-от:

1) «поглиблення знань про специфіку функціонування закладу загальної середньої освіти, системи його управління» – наявність системи позанавчальних структурних підрозділів (гуртків, секцій тощо) науково-технічної творчості молоді та їх підпорядкованість у системі управління закладу загальної середньої освіти;

2) «удосконалення знань про специфіку освітнього процесу у закладі загальної середньої освіти» – наявність інноваційних педагогічних технологій, що потребують знань, умінь і навичок з технічного конструювання;

3) «ознайомлення з матеріально-технічною базою, з використанням новітніх науково-технічних розробок» – наявність нестандартного обладнання серед матеріально-технічних засобів забезпечення освітнього процесу;

4) «вивчення питань організації навчального процесу з предметів за фахом студента-практиканта» – використання нестандартного обладнання у ході навчального процесу з предметів за фахом, наявність потреби в ньому;

5) «ознайомлення з навчально-методичною базою забезпечення навчального процесу» – наявність інструкцій з експлуатації та методик використання нестандартного обладнання в освітньому процесі;

6) «удосконалення педагогічних умінь планування та проведення уроків за фахом студента-практиканта, розвиток творчого ставлення до розв'язання навчально-педагогічних завдань» – можливість розробки проекту нестандартного обладнання, планування і проведення уроку за фахом студента-практиканта з використанням цього виробу;

7) «вивчення та узагальнення передового педагогічного досвіду,

використання інноваційних технологій освіти» – можливість розробки проектів нестандартного обладнання за задумом інших учителів-предметників;

8) «поглиблення та удосконалення умінь та навичок здійснення позакласної роботи з предмету» – можливість залучення учнів закладу загальної середньої освіти до проектно-конструкторської розробки нестандартного обладнання за задумом студентів і учнів та виготовлення його для забезпечення навчального процесу та дослідницької діяльності з предмету;

9) «вивчення системи виховної роботи в закладі загальної середньої освіти» – можливість створення на базі закладу загальної середньої освіти структурного підрозділу (гуртка, секції тощо) для розвитку науково-технічної творчості молоді;

10) «удосконалення практичних умінь та навичок планування та здійснення позанавчальної виховної роботи в якості класного керівника» – можливість використання нестандартного обладнання для оформлення позанавчальних виховних заходів.

Спеціальні завдання щодо технічного конструювання в межах педагогічної практики, з одного боку, слугують перевірці професійних якостей майбутнього вчителя предметів природничої і математичної освітніх галузей, а з іншого – вони є важливим етапом формування його техніко-конструкторських здібностей, їхнього прояву в самостійній педагогічній діяльності. При цьому студент-практикант виконує функції як організатора навчально-пізнавальної діяльності учнів, так і організатора власної конструкторської діяльності.

Доведено [1], що у процесі організації навчально-пізнавальної діяльності студентів з технічного конструювання під час педагогічної практики відбувається:

- закріплення теоретичних знань з технічного конструювання, отриманих студентами природничо-математичних спеціальностей за час навчання у закладі вищої освіти;

- набуття й удосконалення практичних навичок та умінь з конструкторської діяльності в межах педагогічної практики за відповідною спеціальністю;

- ознайомлення безпосередньо в закладі загальної середньої освіти з технологією використання результатів технічного конструювання у процесі навчання предметів природничої і математичної освітніх галузей;

- відпрацювання вмінь і навичок організації діяльності учнів з технічного конструювання з можливою реалізацією конструкторських розробок за задумом студентів і учнів, а також збір профільного фактичного матеріалу для виконання курсових і науково-дослідних робіт;

- виховання потреби систематично поновлювати свої знання з технічного конструювання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності.

Отже, методично спрямоване та професійно зорієнтоване технічне конструювання в педагогічному закладі вищої освіти виконує специфічну дидактичну функцію підготовки студентів до роботи в закладах загальної середньої освіти. Навчально-пізнавальна діяльність студентів з технічного конструювання під час педагогічної практики передбачає організацію власної творчої проектно-конструкторської діяльності майбутнього вчителя в межах професійної компетенції та формування творчої особистості учня в галузі техніки.

Список використаних джерел

1. Дейниченко Г. В. Підготовка студентів природничо-математичних спеціальностей до технічного конструювання у вищих педагогічних навчальних закладах : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.09. Харків, 2009. 20 с.
2. Кабанська А. А., Остапенко Л. П. Формування професійної компетентності студентів педагогічних університетів у процесі проходження педагогічної практики. *Психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої освіти в умовах сучасних викликів: теорія і практика* : матеріали II Міжнар. конф. (Харків, 11 квітня 2017 р.) / Харк. нац. пед. ун-т імені Г.С. Сковороди. Харків : «Стиль-Издат», 2017. С. 114–117.
3. Педагогічна практика студентів-бакалаврів у загальноосвітньому навчальному закладі в умовах кредитно-модульної системи освіти : методичні рекомендації студентам-практикантам / уклад. Л.М. Калашнікова, В.І. Смагін. Харків : ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2011. 42 с.

Юлія ДОЛЖАНСЬКА

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОБОТИ З ІНОЗЕМНИМИ СТУДЕНТАМИ У ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Розглянуто ряд актуальних питань мовної підготовки студентів-іноземців, ефективно вирішення яких є однією зі складових якісної професійної освіти в Україні. Означено основні напрямки роботи з іноземними студентами, запропоновано методи та шляхи удосконалення викладання української мови. Зосереджено увагу на необхідності використання інноваційних технологій навчання, що є більш доцільним у роботі з таким контингентом студентів.

Ключові слова: іноземні студенти, мовна підготовка, інноваційні технології, українська мова.

A number of relevant problems in foreign students' language training have been considered. The effective solution of these problems is one of the component of high quality professional education in Ukraine. The main directions of work with foreign students have been distinguished. The methods and ways of improving the teaching of the Ukrainian language have been suggested. The emphasis is on the need to use innovative learning technologies, which is more expedient in work with such a contingent of students.

Key words: foreign students, language training, innovative technologies, Ukrainian language.

Сучасний університет – це полікультурний простір, який вимагає від викладачів володіння різноманітними техніками організації міжнаціонального та міжкультурного спілкування.

Для ефективної організації професійно-педагогічного спілкування зі студентами-іноземцями викладач повинен мати достатньо теоретичних знань у галузі етнопсихології та етнопедагогіки. О. Тихоновський слушно зазначає, що «педагогічне спілкування у цьому випадку є соціально-рольовою педагогічною взаємодією, що спрямована на формування умінь і навичок міжкультурної комунікації» [3, с. 133].

Бурка Олена	190
Модель процесу підготовки майбутніх фізичних терапевтів до використання фізкультурно-оздоровчих технологій	
Бурлаченко Наталія	193
Проблемне навчання у вищій школі в режимі онлайн	
Ван Цзін І, Тань Сяо	196
Діагностика сформованості культурологічної компетенції майбутніх учителів музичного мистецтва: констатувальний етап	
Вихрущ Віра	199
Проектна технологія у загально методичній підготовці магістра: техноматичний підхід	
Гриньова Валентина	202
Педагогічний такт викладача	
Давидова Жанна	205
Застосування інформаційного підходу в освіті в умовах трансформації суспільства	
Дейниченко Геннадій, Кабанська Ганна	208
До проблеми організації навчально-пізнавальної діяльності майбутніх учителів з технічного конструювання під час педагогічної практики	
Должанська Юлія	211
Психолого-педагогічні особливості роботи з іноземними студентами у процесі викладання української мови	
Ду Цзінсюй	214
Структура та зміст підприємницької компетентності студентів закладу вищої освіти	
Желанова Вікторія	217
Формувальний потенціал технології контекстного навчання майбутнього педагога	
Жуков Василь	221
Міжпредметні зв'язки як засіб інтегрованої професійної підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва	
Загорулько Марина	224
Аналіз структури дослідницьких умінь учителя початкової школи в працях вітчизняних науковців	
Загребельний Олександр	227
Педагогічні засади оволодіння курсантами досвідом колективної взаємодії в екстрених умовах	
Зеленська Людмила, Голобородько Костянтин	231
Етико-естетичний компонент педагогічної майстерності майбутніх учителів української мови та літератури	
Зеленський Богдан	234
Проблема професійної ідентичності у науковому дискурсі	
Золотухіна Світлана, Лозова Валентина	238
Дуальне навчання у педагогічному освітньому просторі як дискусійна проблема	